

**Program na podporu navýšení kapacit veřejných vysokých škol v
nelékařských zdravotnických studijních programech, které
uskutečňují kvalifikační přípravu na výkon zdravotnického povolání
všeobecné sestry, dětské sestry, porodní asistentky, zdravotnického
záchranáře, radiologického asistenta a nutričního terapeuta
na období 2026 – 2037**

1. Úvod

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) jako vrcholný orgán ústřední správy v oblasti vzdělávání v rámci své kompetence zodpovídá za dostatečné pokrytí společenských potřeb ve všech oblastech fungování společnosti odbornými pracovníky s potřebnou úrovní odborných kompetencí.

V oblasti vysokoškolského vzdělávání je zajištění této úlohy specifické v tom smyslu, že směrem k veřejným vysokým školám (dále jen „VVŠ“) lze postupovat pouze s respektováním jejich samosprávné působnosti vymezené zákonem č. 111/1998 Sb. o vysokých školách, a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších zákonů, (dále jen „zákon o vysokých školách“). Zde je v § 6 mezi aktivitami patřícími do samosprávné působnosti vysoké školy uvedeno pod písmeny b a c mimo jiné:

- „b) určování počtu přijímaných uchazečů o studium, podmínek pro přijetí ke studiu a rozhodování v přijímacím řízení,
- c) tvorba a uskutečňování studijních programů“.

Na realizaci studia, zajišťovaného v rámci takto postavených podmínek, má VVŠ nárok na příspěvek ze státního rozpočtu, resp. na dotaci na rozvoj vysoké školy.

Uvedený systém přes obecně vysokou míru schopnosti zajišťovat společenské potřeby v oblasti produkce kvalifikovaných odborníků nemusí ve výjimečných případech tyto požadavky zcela naplňovat.

Za této situace musí nastoupit intervence MŠMT. Obecné principy postupu pro zajišťování společenských potřeb v oblasti vysokoškolského vzdělávání byly formulovány v dokumentu „Návrh budoucího financování vysokých škol s ohledem na očekávané společenské potřeby“ (e- klep: 1137/19), který byl předložen v roce 2019 vládě ČR jako vyžádaná informace o mechanismu zajišťování společenských potřeb v oblasti vysokoškolského vzdělávání v České republice.

Potřebnou podporu může MŠMT zajistit prakticky pouze formou finanční stimulace s využitím prvků kontraktového financování, realizovatelného podle novelizovaného § 18 zákona o vysokých školách, jímž je vysokým školám vytvořen případný nárok na příspěvek na závazky k dosažení určitých výsledků ve vzdělávací a tvůrčí činnosti přijaté VVŠ v rámci programu schváleného vládou.

V minulých letech již byly obdobné nástroje použity v případě vzdělávání lékařů, kde je cíleně podporováno navýšení studentů ve studijním programu všeobecné lékařství (usnesení vlády ČR ze dne 4. září 2018 č. 563, k dlouhodobému finančnímu opatření k navýšení kapacit lékařských

fakult) nebo veterinární studijní programy (usnesení vlády ČR ze dne 19. července 2023 č. 543, o víceletém opatření na podporu vysokoškolského vzdělávání veterinárních specialistů.

Tento předkládaný materiál je reakcí na neustále se zhoršující situaci v oblasti vybraných nelékařských zdravotnických profesí (dále jen „NLZP“).

Navrhovaná **podpora nelékařských zdravotnických studijních programů**, týkající se konkrétně studijních programů vzdělávajících všeobecné sestry, dětské sestry, porodní asistentky, zdravotnického záchranáře, radiologického asistenta a nutričního terapeuta (dále jen „NLZSP“), spočívá ve vytvoření podmínek pro zkvalitnění výuky v bakalářských NLZSP, s cílem zvýšení dosavadní studijní úspěšnosti cca 50 %, včetně nastavení odpovídajících mzdových podmínek pro pedagogické zajištění výuky i praxe při současném navýšení počtů studentů zapsaných do prvních ročníků min. o 20 % (s prioritizací možného navýšení v programech všeobecné ošetrovatelství o 35 – 40 %).

2. Zdůvodnění potřeby Programu

Nezbytnost systémového řešení prohlubujícího se personálního deficitu v oblasti NLZP vychází z objektivní situace v českém zdravotnictví, konkrétně v oblasti ošetrovatelské péče a péče zajišťované dalšími NLZSP. Toto zjištění je podpořeno resortními statistickými šetřeními Ministerstva zdravotnictví (dále jen „MZ“), zaměřenými na personální kapacity českého zdravotnictví, a analýzami dat Národního zdravotnického informačního systému (dále jen „NZIS“), včetně dat zdravotních pojišťoven.

Personální zajištění zdravotních služeb je jedním ze slabých míst veřejného zdravotního systému, přičemž největší rizika jsou nyní spojena s nedostatečnou kapacitou nelékařských zdravotnických pracovníků. Dlouhodobě nedostatečná a klesající kapacita především všeobecných a dětských sester, radiologických asistentů, zdravotnických záchranářů, porodních asistentek, nutričních terapeutů a dalších nelékařských zdravotnických pracovníků se v následujících letech dostane do rizikového kontrastu se stárnutím celé české populace a zvyšující se poptávkou po zdravotních a sociálně zdravotních službách. Neřešení tohoto rizika by v následujícím desetiletí významně ohrozilo dostupnost zdravotní péče v ČR.

Personální kapacity nelékařských pracovníků a pracovníc jsou charakteristické také vysokou koncentrací žen, zvláště v pečujících profesích. Zapojení mužů do pečujících odvětví je přínosné jak pro samotné kolektivy, tak pro eliminaci společenských stereotypů nebo negativních jevů jako gender pay gap. Je proto žádoucí přijímat taková opatření, která budou monitorovat situaci z hlediska genderového zastoupení v daných odvětvích a realizovat aktivity, které budou muže do těchto odvětví motivovat. Počet žen a mužů ve vybraných zdravotnických profesích uvádí tabulka 1.

Tabulka 1: Počet žen a mužů ve vybraných zdravotnických profesích

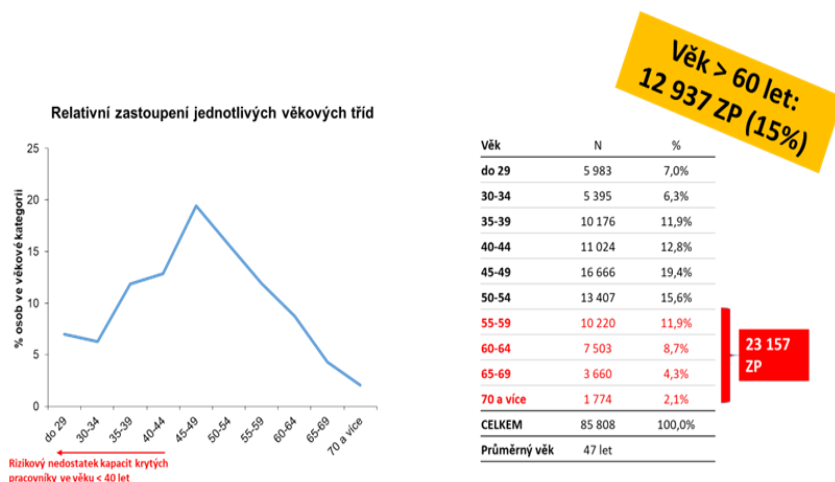
Zdroj: * Informace NZIS, ** Informace o fyzických osobách z ČSÚ za rok 2022 - publikace
Zaostřeno na ženy a muže - 2023

Pracovníci ve zdravotnictví	Muži	Ženy	Celkem
Radiologický asistent*	816	3 016	3 832
Zdravotnický záchranář*	2 600	2 165	4 765
Nutriční terapeut*	32	935	967
Všeobecná sestra **	2 149	91 352	93 501
Porodní asistentka **	13	4 336	4 349
Celkem	5 610	101 804	107 414

Modely mapující personální kapacity potřebné s ohledem na rozsah a budoucí rozvoj sítě poskytovatelů zdravotnických služeb kvantifikovaly nedostatek kapacit výše uvedených NLZP již v současnosti. Z důvodu vysokého věku již začal být patrný úbytek kapacit určitých specializací a tento trend bude dále sílit, neboť provedené analýzy dále odhalily významné demografické zestárnutí populace nelékařských zdravotnických pracovníků v následujících 10 – 12 letech. Neoptimální rozložení věkové skruktury, kdy je vysoký podíl zajišťován pracovníky staršími než 60-65 let, přímo ohrožuje některé profese. Bez účinné intervence směřující k pokrytí těchto ztrát by po roce 2028 bylo přímo ohroženo zajištění zdravotní péče v řadě oborů.

Uvedené skutečnosti lze pro příklad demonstrovat následujícím obrázkem 1 zobrazujícím věkovou strukturu zdravotnických pracovníků v personálně největším oboru všeobecná sestra:

Obrázek 1: Věková struktura zdravotnických pracovníků v oboru všeobecná sestra

Demografický profil sester odpovídá demografickému profilu české populace - riziko je zejména ve vysokém počtu aktivních úvazků nad 55 let věku, resp. nad 60 lety věku. Počet mladých pracovníků je naopak nízký a nekryje ani očekávatelné odchody do důchodu v následujících cca 5 - 10 letech. Jde o důsledek nedostatečné produkce vzdělavatelů v uplynulých 10 letech.

Obdobným způsobem zpracované údaje do grafů a tabulek i po ostatních oborech jsou podrobně uvedeny v projektu MZ CZ.03.02.02/00/22_046/0002180¹ zpracovaného Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR (dále jen „ÚZIS“).

Stručný souhrn statistik o vybraných NLZP a závěry jsou následující:

Všeobecná sestra, dětská sestra, porodní asistentka

- Dle dostupných dat tvoří kapacita sesterských povolání v českém zdravotnictví 95 656 tisíc úvazků (všeobecné sestry, dětské sestry, porodní asistentky a praktické sestry). Většina dostupné úvazkové kapacity je soustředěna v akutní lůžkové péči (> 60 %), neakutní lůžková péče je zajišťována pouze 7% celkové kapacity sester. Potřebný rozvoj a nárůst kapacit pro dlouhodobou péči a komunitní ošetrovatelskou péči je již v současnosti limitován nedostatkem dostatečně kompetentních, vysokoškolsky vzdělaných a na pracovním trhu dostupných pracovníků v těchto oborech.
- Ještě větším problémem je rizikové demografické stárnutí populace všeobecných a dětských sester, které ohrožuje > 30 % dostupné kapacity v následujících cca 10 – 12 letech. Chybějící stávající kapacity ve výši až 3 000 úvazků a potřeba dalšího zásadního navýšení personálních kapacit z důvodu postupujícího stárnutí populace a potřebného rozvoje vysoce kvalifikované ošetrovatelské péče jsou hlavními důvody prioritizace studijního programu Všeobecné ošetrovatelství v předkládaném materiálu.
- Stávající počty absolventů fakult VVŠ, které uskutečňují kvalifikační přípravu na tato povolání (absolventi za rok 2023: všeobecná sestra - 648, dětská sestra - 83, porodní asistentka - 245), nepokryjí po roce 2028 ani úbytek pracovníků odcházejících do starobního důchodu. Vzhledem k nutnému navyšování kapacit této péče o stárnoucí populaci tak bez účinných opatření reálně hrozí omezení dostupnosti péče.
- Vzdělávání sesterských profesí je prokazatelně efektivní. Dle dat NZIS a zdravotních pojišťoven nastupuje do praxe ve zdravotnictví přibližně 80 % nových absolventů ošetrovatelských oborů. Tento poměr se dlouhodobě nemění.
- **Demografické i kapacitní modely ukazují potřebu navýšit počet absolventů zejména pro profesi Všeobecná sestra a Dětská sestra. K navýšení kapacity vyšších odborných škol (dále jen „VOŠ“) již v posledních letech došlo a tento trend je třeba adekvátně doplnit posílením výchovy vysoce kvalifikovaného, vysokoškolsky vzdělaného, personálu. Při optimálním nárůstu produkce jsou vysoké školy schopny vychovat v následujících 12 letech cca 11 – 12 tis. všeobecných sester, 1 500 – 1 600 dětských sester a 2 400 porodních asistentek. Při optimalizované distribuci kapacit mezi různé segmenty péče (akutní péče vs. následná a dlouhodobá, praktičtí lékaři vs. ambulantní specialisté) by toto navýšení produkce škol umožnilo pokrýt aktuální i predikovaný deficit úvazků sester, zejména v lůžkové péči.**

¹ <https://www.uzis.cz/index.php?pg=o-nas--projekty&prid=36>

Radiologický asistent

- Dle dostupných dat tvoří kapacita radiologických asistentů v českém zdravotnictví 3 524 úvazků. Tento objem úvazků je po léta stabilní, nicméně dlouhodobě přetrvávají významné rozdíly mezi jednotlivými regiony. Počet přepočtených úvazků na 100 tis. obyvatel se v jednotlivých regionech pohybuje v intervalu 16,8 až 47,2. Průměrný úvazek radiologického asistenta činí 0,91. Poskytovatelé zdravotních služeb zaměstnávající radiologické asistenty s úvazkem menším než 0,5 jsou spíše výjimkou (celkem 21 subjektů). Většina dostupné úvazkové kapacity (75 %) je soustředěna u poskytovatelů akutní lůžkové péče, ambulantní sektor zaměstnává 23% úvazkové kapacity radiologického asistenta.
- Studium dlouhodobě dokončuje stabilní počet radiologických asistentů (cca 150 osob ročně), přičemž během posledních pěti let nastoupilo do zdravotnictví cca 70 % - 80 % nově vystudovaných radiologických asistentů. Při zachování stávajících vzdělávacích kapacit, zájmu o studium a poměrů po absolutoriu, vygenerují vzdělávací instituce v následujících pěti letech cca 500 - 600 nových ve zdravotnictví pracujících radiologických asistentů. Tato produkce je dostatečná pouze pro pokrytí očekávatelných odchodů do starobního důchodu u pracovníků, kterým je nyní více než 60 let (653 pracovníků, tj. 17 % celkové kapacity).
- Dostupná data navíc dokládají významně rostoucí potřebu kapacit radiologických asistentů, objem na tuto odbornost vázaných výkonů za posledních 10 let vrostl o téměř 22 %. Problémem je dále nerovnoměrná distribuce kapacit radiologických asistentů mezi poskytovateli, přičemž u 53 poskytovatelů již dnes není provoz techniky kryt odpovídajícím počtem úvazků radiologických asistentů (dle kapacitního modelu chybí v současnosti minimálně 185 úvazků).
- **Demografické i kapacitní modely ukazují potřebu dlouhodobě navýšit počet absolventů studijního programu Radiologická asistence minimálně o 10 % - 20 %. Při tomto nárůstu produkce jsou vysoké školy schopny vychovat v následujících 12 letech cca 1 730 radiologických asistentů, což je počet pokrývající očekávatelnou ztrátu kapacit z důvodu demografického stárnutí a zároveň doplňující chybějící kapacity zejména u poskytovatelů akutní lůžkové péče.**

Zdravotnický záchranář

- Na rozdíl od mnoha jiných zdravotnických profesí nejsou zdravotničtí záchranáři ve své kapacitě ohroženi demografickým stárnutím. Průměrný věk aktivních pracovníků je 37 let a pouze cca 0,5 % osob je ve věku vyšším 65 let. Problémem je ale velmi rozdílná úvazková kapacita zdravotnických záchranářů mezi regiony. Počty přepočtených úvazků na 100 tis. obyvatel se pohybují v rozmezí 21,9 až 64,1.
- Dle dostupných dat tvoří kapacita zdravotnických záchranářů v českém zdravotnictví 4 275 úvazků. Průměrný úvazek zdravotnického záchranáře činí 0,81. Většina dostupné úvazkové kapacity (60 %) je soustředěna u zdravotnické záchranné služby, dalších 7 % úvazků pokrývají zdravotničtí záchranáři pracující u zdravotnické záchranné služby i u jiného poskytovatele. Zbývající část kapacit zdravotnických záchranářů (33 % úvazků) je alokována mimo zdravotnickou záchrannou službu, zejména u poskytovatelů akutní lůžkové péče.
- Úvazková kapacita zdravotnických záchranářů v čase roste (od r. 2017 narostla o 34 %), avšak významné rozdíly v kapacitě mezi regiony přetrvávají dlouhodobě. Zásadním problémem

do budoucna je ukončení vzdělávání této profese na VOŠ v roce 2019 (výpadek pětileté produkce absolventů ve výši cca 700 zdravotnických záchranářů).

- **Demografické i kapacitní modely ukazují potřebu dlouhodobě navýšit počet absolventů studijního programu Zdravotnické záchranářství, a to minimálně o 20 %. Hlavním důvodem je ukončení vzdělávání zdravotnických záchranářů na VOŠ v roce 2019. Při odpovídajícím nárůstu produkce jsou vysoké školy schopny vychovat v následujících 12 letech cca 3 500 – 3 600 zdravotnických záchranářů, což je počet částečně kompenzující výpadek produkce VOŠ a doplňující potřebné kapacity, zejména v poddimenzovaných regionech.**

Nutriční terapeut

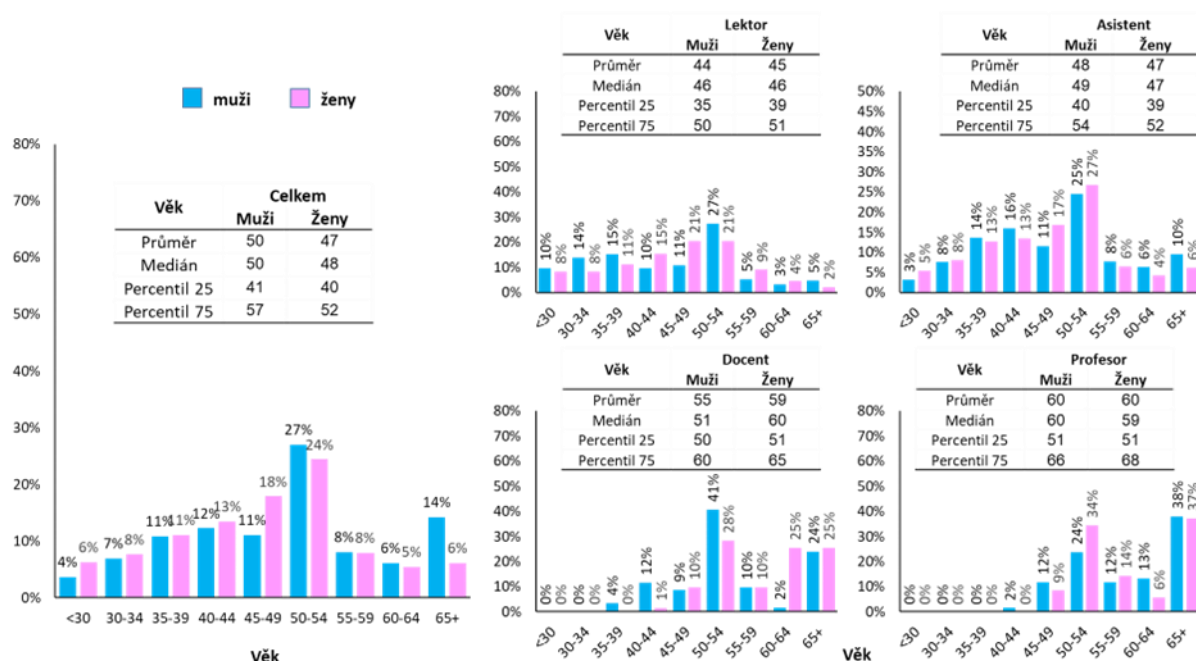
- Dle dostupných dat tvoří kapacita nutričních terapeutů v českém zdravotnictví 865 úvazků. Evidovaná úvazková kapacita je nízká a nadto se velmi významně liší mezi regiony, počty přepočtených úvazků na 100 tis. obyvatel se pohybují mezi hodnotami 4,6 až 12,2. Úvazková kapacita nutričních terapeutů je v čase relativně stabilní (od r. 2017 narostla o 14,4 %), což znamená že dlouhodobě přetrvávají i významné rozdíly mezi regiony.
- Průměrný úvazek nutričního terapeuta činí 0,95. Naprostá většina dostupné úvazkové kapacity nutričních terapeutů (66 %) je soustředěna u poskytovatelů lůžkové péče (43 % připadá na poskytovatele zdravotních služeb neakutní lůžkové péče), ambulantní sektor zaměstnává 17% úvazkové kapacity nutričních terapeutů, na poskytovatele následné a paliativní péče připadá 4,7% kapacity.
- Nutriční terapeuti nejsou ve své kapacitě ohroženi demografickým stárnutím. Průměrný věk aktivních pracovníků je 41 let a pouze cca 8,5 % osob je ve věku 60+. V následujících pěti letech tak lze očekávat odchod do důchodu maximálně u cca 80 osob. Problémem není demografické stárnutí, ale velmi nedostatečná kapacita. V následné a dlouhodobé péči, v zdravotně sociálních službách, je hlášena úvazková kapacita nutričních terapeutů méně než poloviční proti předpokládanému optimálnímu stavu. Dle kapacitního modelu chybí minimálně 280 úvazků nutričních terapeutů v lůžkové péči a dalších cca 950 úvazků bude třeba k posílení sociálně zdravotních a komunitních ošetrovatelských služeb, včetně postupně se rozvíjející specializované paliativní péče.
- **Demografické i kapacitní modely ukazují potřebu dlouhodobě navýšit počet absolventů studijního programu Nutriční terapie, a to minimálně o 20 %. Při tomto nárůstu produkce jsou vysoké školy schopny vychovat v následujících 12 letech cca 1 250 nutričních terapeutů, což se dle dostupných dat jeví jako kapacita saturující očekávatelné potřeby sítě poskytovatelů zdravotních a sociálně zdravotních služeb.**

Dalším zásadním argumentem pro navýšení počtu odborníků v uvedených NLZP je nutnost pedagogického zajištění výuky včetně související praxe ve studijních programech vzdělávajících budoucí odborníky v uvedených NLZP v následujících letech.

Jak zřetelně vyplývá z obrázku 2 níže, pedagogický sbor garantující strategické zdravotnické studijní programy demograficky stárne a musí být kapacitně zásadně doplněn a obměněn. To lze zajistit jedině posílením vzdělávání vysoce kompetentních a moderně vysokoškolsky vzdělaných odborníků.

Obrázek 2: Věková struktura vyučujících v NLZSP

Zdroj: Statistické šetření ÚZIS z roku 2023, data od všech zapojených vysokých škol

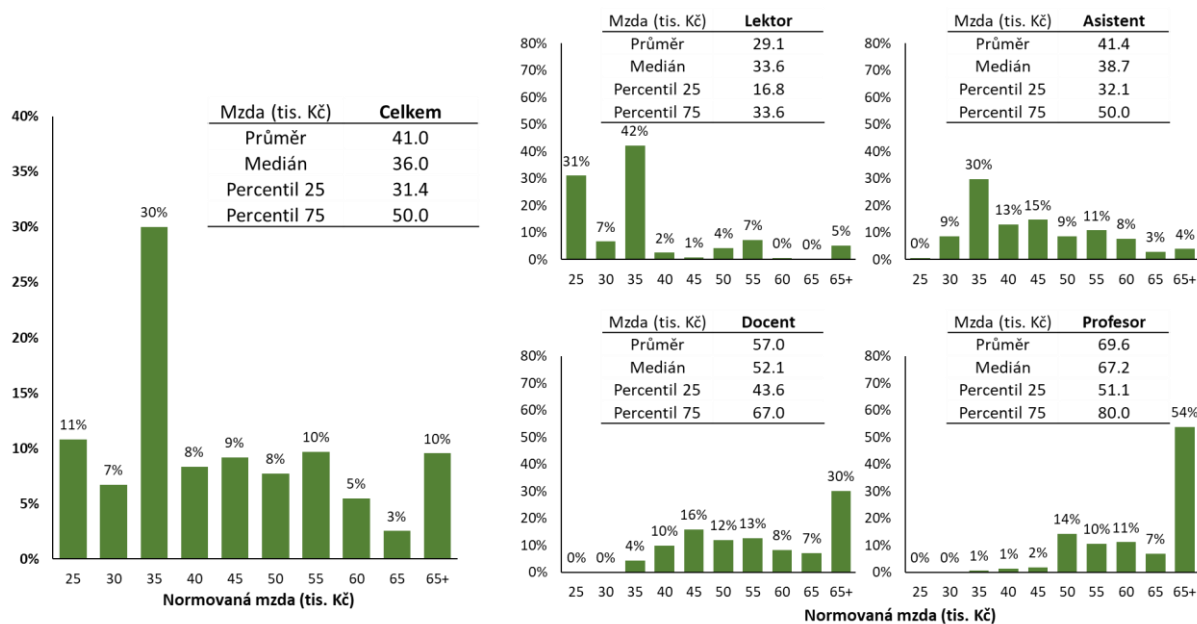

Reprezentativní sběr dat ze všech vysokých škol vzdělávajících dotčené NLZP odhalil, že personální zajištění výuky není dostatečné a personální kapacity vysokých škol jsou značně limitované. Více než 25 % kontaktní výuky je kryto vyučujícími pracujícími na dohodu a více než 71 % vyučujících se na výuce podílí při celkovém úvazku < 0,25). To se týká i seniorních pozic docentů (61 % s úvazky < 0,25) a profesorů (73 % s úvazky < 0,25). Podstatná část vyučujících se tak ve výuce angažuje pouze částečným úvazkem (v celkovém součtu je 44% výukové kapacity kryto úvazky ve výši 0,2 nebo nižší).

Je evidentní, že většina vyučujících zároveň zastává jiné, mnohdy dominantní, zaměstnání v klinické praxi, kterému nemůže současné platové ohodnocení vyučujících konkurovat. Mzdové ohodnocení, které mohou fakulty nabídnout pedagogům, není motivační a je o 40–50 % nižší než příjmy nabízené v nemocniční lůžkové péči. Celková průměrná normovaná mzda, jak ilustruje obrázek 3, na 1 úvazek vyučujícího dosahuje 41 tis. Kč (medián 36 tis. Kč). Pouze 18 % vyučujících dosáhne na normovanou mzdu vyšší než 60 tis. Kč. Pro srovnání, průměrný výdělek všeobecných sester a porodních asistentek v lůžkovém segmentu péče přesáhla v roce 2023 hodnotu 57 tis. Kč. Informační systém o průměrném výdělku (dále jen „ISPV“), jehož správcem je Ministerstvo práce a sociálních věcí uvádí průměrný výdělek všeobecné sestry se specializací nad 64 tis. Kč.

Obrázek 3: Normovaná mzda vyučujících v NLZSP

Zdroj: Statistické šetření ÚZIS z roku 2023, data od všech zapojených vysokých škol

Aby byly vysoké školy, resp. jejich fakulty, schopné přijmout ke studiu více uchazečů je tedy potřebné zohlednit výši mezd pedagogů a učinit toto povolání opět motivující i pro zkušené odborníky z praxe. Vedle valorizace mezd sleduje předložený program další cíl, a to snížení počtu studentů na 1 přepočtený úvazek učitele². Jde o jedno z opatření pro posílení kvality výuky s důrazem na její větší individualizaci³.

² Optimální hodnotou je 8 studentů na 1 přepočtený úvazek učitele. V současné době je však finančně i personálně nereálná.

³ Průměrná měsíční mzda akademického pracovníka vysokých škol byla v roce 2023 dle údajů ISPV 61 439 Kč, v tom profesora 98 593 Kč, docenta 75 132 Kč, odborného asistenta 54 787 Kč a asistenta 41 889 Kč.

Potřeba navýšení počtů studentů v NLZSP se odvíjí od skutečností posledních let v těchto studijních programech, kde jsou vykazovány následující hodnoty:

Tabulka 2: Počty nových studentů a absolventů vybraných NLZSP

Zdroj: Sdružené informace matrik studentů (MŠMT)

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Noví studenti	§ 5 Všeobecná sestra VOŠ	1254	1089	1018	826	939	1096	1488	1390	1466
	VŠ	1222	1301	1274	1214	1170	1208	1409	1222	1341
	§ 5a Dětská sestra VOŠ				84	263	239	244	259	235
	VŠ					70	148	199	177	202
	§ 6 Porodní asistentka VŠ	296	275	299	321	288	321	365	332	312
Absolventi	§ 18 Zdravotnický záchranář VOŠ	318	321	267	286					
	VŠ	292	262	360	361	431	430	527	465	498
	§ 5 Všeobecná sestra VOŠ	710	690	650	606	581	585	542	577	615
	VŠ	954	984	844	868	819	733	691	698	648
	§ 5a Dětská sestra VOŠ							63	146	122
	VŠ								27	83
	specializace Ošetrovatelská péče v pediatrii a získání odbornosti Dětská sestra	95	95	75	113	102	67	94	126	107
	§ 6 Porodní asistentka VŠ	224	199	196	207	171	195	190	191	207
	§ 18 Zdravotnický záchranář VOŠ	210	142	162	163	184	135	160	79	1
	VŠ	187	162	157	170	195	174	215	214	251

VŠ = vysoká škola, VOŠ = vyšší odborná škola

Výše uvedené závěry jsou učiněny na základě výstupů projektu MZ CZ.03.02.02/00/22_046/0002180¹⁾ zpracovaného ÚZIS.

Výchozí referenční hodnota, z níž je odvozena výše potřebného navýšení počtu studií v NLZSP o 20 % je stanovena na základě dat z informačního systému MŠMT Sdružené informace matrik studentů (dále jen „SIMS“):

- jedná se o 2 747 studentů (vážený aritmetický průměr přepočteného počtu zapsaných do 1. ročníku vybraných bakalářských studijních programů k 31.10.2022, k 31.10.2023 a k 31.10.2024 s váhami 2, 3 a 5),
- **konkrétní hodnota navýšení činí 550 studentů a výsledný počet studentů zapsaných do 1. ročníku NLZSP po navýšení celkem 3 297 studentů.**

3. Kvantifikace výdajů na realizaci Programu

Kvantifikace výdajů na realizaci Programu vychází z navýšených počtů studentů v NLZSP při souběžném dorovnání deficitu současného příspěvku oproti reálným nákladům dotčených studijních programů. První tři roky trvání Programu je nárůst postupný, odpovídající zvyšujícímu se počtu probíhajících studií přechodem vyššího počtu nových studentů do vyšších ročníků. Od čtvrtého roku, kdy je počet studentů již stabilizován a neroste, je nárůst příspěvku vůči stávajícímu stavu (výše podpory) veden každoroční valorizací ve výši 5 %. Tato valorizace je odvozena od meziročního nárůstu průměrné hrubé mzdy od r. 2018 (data ČSÚ – školství 7,3 %, zdravotnictví 7,2 %) a dále od indexu spotřebitelských cen podle klasifikace ECOICOP (míra inflace od r. 2018 činila průměrně 5,7 %). V modelu financování Programu navržená 5 % valorizace odpovídá spodní hranici intervalu spolehlivosti těchto ve veřejně dostupných datech publikovaných meziročních změn.

Stanovení výše potřebných výdajů na realizaci Programu vycházející z modelu MZ

Výpočet vychází z následujících předpokladů:

Základní počet studentů (teoretický) NLZP, přijatých a zapsaných do 1. ročníku.

Navýšení počtu přijímaných studentů o 20 % je kalkulováno z celkového součtu všech studií 1. ročníku dotčených NLZSP. Jeho celkový nárůst činí cca 550 ročně napříč všemi NLZSP.

Teoretický počet studentů NLZP, kteří prošli do posledního ročníku studia a následně absolvují.

Navýšení počtu se projeví až po třech letech od navýšení kapacity prvních ročníků. Model na základě analýzy dat všech zapojených fakult předpokládá celkovou cca 70% úspěšnost studia během 1. – 3. ročníku. Následně model předpokládá, že cca 10 % studentů buď neuspěje při závěrečných zkouškách, nebo absolutorium odloží do jiného kalendářního roku. Avšak při kalkulaci oproti výchozímu období (2022) lze očekávat i při úspěšnosti cca 60 % až 25 % nárůst počtu absolventů.

Součet teoretického počtu studentů ve všech ročnících studia v daných letech („prevalence“ studujících).

Počty se postupně v čase zvyšují, protože se projevují vyšší přijímané počty studentů, kteří prostupují jednotlivými ročníky. Ustálení počtu absolventů se projeví v 3. roce trvání Programu (délka studia je 3 roky).

Nárůst celkového počtu studentů modelově kalkulovaný proti referenčnímu výchozímu stavu.

První nárůsty počtu absolventů z titulu navýšení počtu studentů vstupujících do 1. ročníku nastávají ve třetím roce trvání Programu. Program předpokládá celkovou úspěšnost studia 70 %, avšak při kalkulaci oproti výchozímu období lze očekávat i při úspěšnosti cca 60% relevantní nárůst počtu absolventů.

Příspěvek přidělený na fakulty vzdělávající v dotčených NLZSP v rámci přerozdělení státního příspěvku univerzitami

Data za roky 2018 - 2023 odrážejí reálný stav a byla získána z exportů ekonomických informačních systémů jednotlivých vysokých škol, resp. jejich fakult. Pro následující roky navrženého Programu (roky 1–12) je uvedena modelace.

Výpočet potřebného navýšení celkového příspěvku na vzdělání NLZP v jednotlivých ročnících trvání Programu.

Navýšení v prvním roce trvání Programu je nastaveno tak, aby krylo náklady vzdělávání NLZP (192 tis. Kč na studenta a rok). Jako zdroj pro tuto hodnotu byly použity informace VVŠ, a především jejich součástí, realizujících vzdělávání v oblasti NLZP. Uvedená hodnota 192 tis. Kč vychází z dat ekonomických informačních systémů jednotlivých VVŠ za roky 2018 - 2023 a zahrnuje kromě pokrytí výdajů počtu studentů i náklady na zajištění dalšího záměru Programu, tzn. vytvořit podmínky pro kvalitní vzdělávání, zejména vytvoření odpovídajících podmínek odměňování v zájmu stabilizace pedagogického sboru a zlepšení poměru počtu studentů na jednoho pedagoga.

Výše celkové potřebné částky na realizaci Programu je pro první rok stanovena jako součet součinu navýšeného počtu studentů nad stávající hodnoty a kalkulovaných nákladů vzdělávání (pro první rok programu se jedná o částku 192 tis. Kč) a součinu rozdílu mezi touto hodnotou a částkou, která vychází na jednoho studenta z prostředků aktuálně (v roce 2025) poskytovaných MŠMT VVŠ a počtu studentů všech ročníků po dobu standardní doby studia plus jeden rok před navýšením.

V dalších letech Programu částka postupně narůstá tak, jak se zvyšuje celkový počet studentů navýšením kapacity prvních ročníků o 20 % s roční valorizací 5 %. Roční valorizace byla nastavena tak, aby kryla inflaci a předpokládané navyšování mezd pedagogů.

Jsou uvedeny tři komponenty nákladů, související s výukou dotčených NLZSP.

Relativní podíl těchto komponent odpovídá nastavení modelu, který kromě pokrytí absolutního nárůstu počtu studentů sleduje i růst průměrného platu vyučujících.

- Mzdy. Jde o mzdy vyučujících související pouze s výukou dotčených NLZSP. Základní vstup do modelu byl získán přímo analýzou personálních účetních systémů jednotlivých fakult. Tato komponenta představuje v celkovém součtu cca 51 % celkových nákladů na výuku kalkulovaných dle modelu, její podíl na celkových nákladech v čase postupně narůstá.
- Soc. a zdrav. pojištění (odvody). Položka uvádí soc. a zdravotní pojištění (odvody) ze mzdových nákladů. Je modelově kalkulována jako 35 % mezd (25 % soc. poj. + 9 % zdrav. poj. + 1 % soc. fond)
- Výuková infrastruktura, provoz, technický personál, režie. Položka pokrývá nezbytné náklady na udržení výukového provozu fakult, včetně obnovy učebních pomůcek, modelů; dále režijní náklady, náklady na materiál a služby související s výukou, odpisy, stipendia a ostatní náklady pro zajištění výuky. Tato komponenta představuje v jednotlivých letech cca 30 % celkových nákladů na výuku kalkulovaných dle modelu, vyšší podíl v prvních letech Programu, následně postupně klesá. Případné kapitálové výdaje lze v rámci Programu hradit z poskytnutého příspěvku výhradně za podmínek stanovených v § 18 odst. 4 zákona o vysokých školách⁴.

Model kalkuluje nejen navýšení průměrné mzdy vyučujících NLZP (parametr [10]), ale i potřebné navýšení úvazků vyučujících pro pokrytí zvyšujících se kapacit fakult.

Údaje za období 2022 - 2023 byly získány z personálních účetních systémů fakult. Pro další roky je kalkulováno navýšení ve stejném tempu, jak postupně poroste celkový počet studujících, přičemž se zajistí stálý poměr studentů na pedagoga a zachová se kvalita výuky. U škol, kde je poměr počtu studií na 1 úvazek pedagoga vyšší, dojde ke snížení hodnoty blížíící se k žádoucí úrovni²⁾.

⁴ S ohledem na předpokládaný vývoj lze s vysokou mírou pravděpodobnosti očekávat nutnost rozšíření kapacit stavební infrastruktury dotčených fakult, a to jak prostřednictvím výstavby nových objektů, tak rekonstrukcí stávajících prostor. Tato opatření směřují ke zlepšení materiálních podmínek pro kvalitnější vzdělávací činnost a zlepšení uživatelského komfortu pracovního prostředí akademických i neakademických pracovníků. V současné době probíhá na úrovni MŠMT analýza stavebně-technického stavu a kapacitní vybavenosti infrastruktury dotčených fakult. Pro účely přípravy nového investičního programu, jehož zpracování je plánováno na rok 2026, bude dále provedena pasportizace jednotlivých objektů. Dotační podpora těchto investičních potřeb bude případně řešena v rámci rozpočtové kapitoly 333 – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v souladu s § 12 a 13 zákona č. 218/2000 Sb.

Tabulka 3: Model navýšení kapacity dotčených studijních programů o 20 % - předpokládaný vývoj počtu studentů ¹⁾

Tabulka je výstupem virtuálního modelu, jehož cílem je ukázat očekávatelný vývoj parametrů v čase a jejich vzájemné vztahy. Kalkulace vychází z dat let 2020 – 2023. Konkrétní hodnoty a počty studií jsou modelové a nemusí odpovídat skutečným hodnotám, které budou kalkulovány pro realizaci Opatření na základě referenčního období 2022 – 2024.

HODNOCENÉ PARAMETRY *	Rok 1	Rok 2	Rok 3	Rok 4	Rok 5	Rok 6	Rok 7	Rok 8	Rok 9	Rok 10	Rok 11	Rok 12
[1] modelový počet studentů v 1. ročníku	3 297	3 297	3 297	3 297	3 297	3 297	3 297	3 297	3 297	3 297	3 297	3 297
[2] modelový počet absolventů	-	-	1 880	1 880	1 880	1 880	1 880	1 880	1 880	1 880	1 880	1 880
[3] modelový celkový počet studentů v 1.-3. ročníku ²⁾	7 827	8 376	8 926	8 926	8 926	8 926	8 926	8 926	8 926	8 926	8 926	8 926
[4] nárůst počtu studentů vůči výchozímu stavu (%)	7,6%	15,1%	22,7%	22,7%	22,7%	22,7%	22,7%	22,7%	22,7%	22,7%	22,7%	22,7%

¹⁾ Modelace počtu studentů daných studijních programů studujících v českém jazyce vychází z reálných dat a trendů pozorovaných za období 2018 - 2023. Navržený program předpokládá navýšení kapacity o 20 % a následnou udržitelnost takto navýšené kapacity v následujících letech.

²⁾ Ustálení počtu absolventů se projeví v 3. roce trvání programu (délka studia je 3 roky). Model na základě analýzy dat všech zapojených fakult předpokládá celkovou 70% úspěšnost studia během 1.-3. ročníku. Fakulty přijmou opatření posilující úspěšnost studujících, zejména v nižších ročnících studia, kde bývá úspěšnost nejnižší.

Tabulka 4: Model MZ navýšení kapacity dotčených studijních programů o 20 % – ekonomické parametry modelu ^{1, 2)}

HODNOCENÉ PARAMETRY	Referenční období ³⁾		Rok 1	Rok 2	Rok 3	Rok 4	Rok 5	Rok 6	Rok 7	Rok 8	Rok 9	Rok 10	Rok 11	Rok 12
[5] současný příspěvek na výuku NLZP přidělený v rámci přerozdělení státního příspěvku (mil. Kč)	980 – 1 100		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
[6] příspěvek na 1 studenta NLZP přidělený univerzitami v rámci přerozdělení státního příspěvku (tis. Kč)	137 - 150		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
[7] reálné náklady na výuku 1 studenta NLZP (tis. Kč)	180 - 211		192	201	211	222	233	244	257	269	283	297	312	328
[8] modelový nárůst příspěvku na studium vůči výchozímu období (tis. Kč)	-	-	394 320	562 380	742 878	828 785	918 988	1 013 701	1 113 150	1 217 571	1 327 213	1 442 337	1 563 217	1 690 141
[9] modelový celkový příspěvek na studium kryjící náklady - celkem v tis. Kč	-	-	1 498 808	1 684 274	1 884 540	1 978 767	2 077 706	2 181 591	2 290 671	2 405 204	2 525 464	2 651 737	2 784 324	2 923 541
[9-1] z toho mzdy vyučujících (tis. Kč)	-	-	547 867	684 069	861 082	932 099	1 008 974	1 092 188	1 182 265	1 279 772	1 385 320	1 499 573	1 623 249	1 757 126
[9-2] z toho soc. a zdrav. pojištění (odvody) (tis. Kč)	-	-	191 754	239 424	301 379	326 235	353 141	382 266	413 793	447 920	484 862	524 851	568 137	614 994
[9-3] z toho výuková infrastruktura, provoz, režie (tis. Kč)	-	-	759 187	760 782	722 079	720 433	715 591	707 137	694 612	677 512	655 282	627 314	592 938	551 421
[10] počet úvazků zapojených do výuky v daném roce	680		783	931	1 116	1 150	1 186	1 223	1 260	1 299	1 339	1 381	1 424	1 468
[11] nárůst počtu úvazků vůči výchozímu období %	-	-	15%	37%	64%	69%	74%	80%	85%	91%	97%	103%	109%	116%

¹⁾ Ekonomický model kalkuluje s navýšením kapacity prvních ročníků studijních programů o cca 20 %. Vstupními daty jsou exporty z ekonomických informačních systémů všech VŠ provedené na základě statistických šetření ÚZIS ČR.

²⁾ Předložený Program a veškeré kalkulace se týkají výhradně studentů dotčených studijních programů studujících v českém jazyce.

³⁾ Data za roky 2018 - 2023 odrážejí reálný stav, pro následující roky navrženého Programu (roky 1–12) je uvedena modelace.

Tabulka 5: Výdaje na realizaci Programu

Rok	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Prostředky se stanovenou účelovostí (mil. Kč)	394	562	743	829	919	1 014
Rok	2032	2033	2034	2035	2036	2037
Prostředky se stanovenou účelovostí (mil. Kč)	1 113	1 218	1 327	1 443	1 563	1 690
CELKEM					12 815	

Výdaje na realizaci Programu budou pokryty z výdajů kapitoly MŠMT.

4. Právní rámec poskytnutí podpory

Poskytnutí podpory bude realizováno na základě § 18 odst. 3 a 4, § 18a a § 87 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách, v souladu se zákonem 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a dalšími předpisy.

5. Základní parametry poskytnutí podpory

Poskytovatelem podpory je MŠMT.

K předložení žádosti o poskytnutí podpory budou vyzváni VVŠ (budoucí příjemci podpory) uskutečňující kvalifikační přípravu v akreditovaných bakalářských studijních programech Všeobecné ošetrovatelství, Pediatrické ošetrovatelství, Porodní asistence, Zdravotnické záchranářství, Radiologická asistence a Nutriční terapie na základě deklarovaného závazku VVŠ k dosažení určitých výsledků ve vzdělávací a tvůrčí činnosti přijatého v rámci Programu. Podíl VVŠ na prostředcích bude odpovídat jejímu podílu na dosažení cíle Programu.

6. Zaměření Programu

Navržený program vytváří podmínky pro dlouhodobé navýšení počtu studentů přijímaných ke studiu do 1. ročníků bakalářských studijních programů Všeobecné ošetrovatelství, Pediatrické ošetrovatelství, Porodní asistence, Zdravotnické záchranářství, Radiologická asistence a Nutriční terapie o 20 %, s prioritizací programu Všeobecné ošetrovatelství, kde lze navýšit kapacitu až o 35 % - 40 %, a z toho vyplývajícího postupné navyšování počtu studentů ve vyšších ročnících.

7. Cíl Programu

Cílem Programu je navýšení počtu absolventů studijních vysokoškolských programů Všeobecné ošetrovatelství, Pediatrické ošetrovatelství, Porodní asistence, Nutriční terapie a Zdravotnické záchranářství, Radiologická asistence v návaznosti na stanovené navýšení počtu studentů zapsaných do prvních ročníků vybraných NLZSP o 20 % oproti výchozí referenční hodnotě uvedené v části 2. materiálu, při současném posílení podmínek pro kvalitní vzdělávání spočívajícím v

- dorovnání financování výuky navýšeného počtu studentů na úroveň srovnatelnou s reálnými náklady tohoto vzdělávání,

- zvýšení mezd vyučujících v dotčených studijních programech na úroveň srovnatelnou s klinickou praxí, tj. na úroveň srovnatelnou s průměrnou odměnou pracovníků pracujících v akutní lůžkové péči,
- zvýšení zastoupení mužů v NLZSP, zvláště v těch odvětvích, ve kterých jsou významně více zastoupeny ženy,
- navýšení počtu pedagogických pracovníků zapojených do výuky dotčených studijních programů, včetně odměňování mentorů studentů při praxi,
- modernizaci výuky a její infrastruktury.

8. Věcná náplň Programu

Na straně vysokých škol bude účinnost Programu podpořena zejména následujícími nástroji

- zkvalitněním výuky, vč. zavedení inovativní pedagogiky a využitím zpětné vazby ze studentských hodnocení výuky,
- zvýšením propagace dotčených studijních programů,
- zvýšením propagace dotčených studijních programů za využití nestereotypní komunikace, mj. k motivaci zájmu méně zastoupeného pohlaví v daném odvětví
- aktualizací kurikula,
- zvýšením kapacity a efektivity přijímacího řízení,
- individuálnějším přístupem při přípravě studentů,
- opatřeními v oblasti personální politiky (odměňování, náborová schémata, kariérní postupy akademických pracovníků apod.).

9. Zahájení realizace Programu

Od 1. ledna 2026.

10. Doba trvání Programu

Program bude realizován v letech 2026 – 2037, tzn. v délce 12 let.

Navržená délka vychází ze standardní doby studia 3 let všech podporovaných studijních programů.

Trvání Programu zajistí potřebný počet uzavřených realizovaných cyklů studia pro dosažení cílových počtů absolventů. Trvání 12 let je současně optimální dobou trvání, která vylučuje pochybnosti o nesystémovosti a neefektivnosti vynaložených prostředků, jako by tomu bylo v případě jednorázového opatření. Postupná produkce absolventů rozložená v čase zajistí vysokou kvalitu výuky při rostoucí zátěži škol a zejména dává prostor pro efektivní uplatnění postupně graduovaných absolventů v praxi.

11. Výše podpory

Výdaje na realizaci Programu jsou uvedeny v bodě 3 materiálu. Výdaje na Program budou poskytovány z rozpočtové kapitoly MŠMT v jednotlivých letech podle dosahovaných výkonů v NLZSP zapojených veřejných vysokých škol.

12. Způsobilost užití poskytnutých prostředků

V případě použití poskytnutých prostředků v rozporu se stanoveným cílem, zejména v případě neplnění závazku navýšení počtů studentů v NLZSP, bude příslušné VVŠ rozsah podpory krácen způsobem konkretizovaným v rozhodnutí o poskytnutí příspěvku. Disponibilní prostředky

v případě jejich získání v důsledku neplnění závazku navýšení budou využity ve prospěch VVŠ, která převezme odpovídající část závazku k naplnění cílů Programu.

13. Řízení Programu, průběžný monitoring a kontrola

VVŠ zapojené do Programu každoročně předloží MŠMT průběžnou zprávu o plnění svého závazku na jeho realizaci. Ve zprávě předkládané nejpozději do dvou měsíců po skončení kalendářního roku uvedou zejména následující údaje:

- **počty studentů přijatých do prvních ročníků NLZSP**

Jedná se o údaj, prokazující naplnění předepsaného navýšení (o 20 % proti srovnávací základně) počtu zapsaných studentů do podporovaných NLZSP v členění podle pohlaví. Ověření bude prováděno na datech SIMS k 31. 10. hodnoceného roku vůči výchozí referenční hodnotě. Jedná se o údaj, prokazující plnění této podmínky po celou dobu trvání Programu.

- **počty absolventů NLZSP v daném kalendářním roce**

Jedná se o údaj referující o úspěšnosti opatření realizovaných v rámci Programu. V prvních dvou letech využitím nástrojů dle bodu 8 materiálu, od roku třetího zejména/navíc v důsledku navýšeného počtu studentů. Uvedené údaje v členění podle pohlaví budou ověřovány s využitím dat SIMS.

VVŠ dále uvede a vyhodnotí aktivity realizované v rámci nástrojů specifikovaných v bodě 8 materiálu, případně v rámci závazku další realizované aktivity na podporu navýšení počtu absolventů NLZSP.

Průběžné hodnocení realizace Programu a jeho dopadu v resortu zdravotnictví

MŠMT každoročně souhrnně vyhodnotí realizaci Programu.

MZ bude průběžně vyhodnocovat uplatnění absolventů dotčených studijních programů ve zdravotnických zařízeních.

MŠMT ve spolupráci s MZ předloží zprávu o plnění Programu k seznámení vládě ČR nejpozději do konce šestého měsíce po uplynutí prvních tří let realizace Programu. V rámci projednání této zprávy bude navržen režim dalšího průběžného informování vlády.

14. Ukončení a vyhodnocení programu

Zapojené VVŠ po skončení Programu vypracují závěrečnou zprávu o plnění Programu za svou školu. Struktura této zprávy bude vycházet ze struktury každoročních průběžných zpráv s případným upřesněním ze strany MŠMT pro možné zohlednění nových okolností, které v průběhu realizace Programu mohou nastat.

MŠMT ve spolupráci s MZ po skončení Programu vypracuje a vládě ČR předloží informaci o splnění cíle Programu a vyhodnocení jeho realizace.

15. Závěr

Navrhovaný Program vytváří reálné podmínky pro řešení nedostatku odborných pracovníků v NLZP ve fázi jejich vzdělávání. Úspěšné vyřešení tohoto problému však výrazným způsobem závisí na schopnosti absolventy do praxe k výkonu těchto profesí v rámci českého zdravotnictví začlenit a následně je v něm i dlouhodobě udržet. Tato část je již v kompetenci MZ.